

МОНГОЛ УЛС
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

2018. 04 дугаар
сарын 26-ны өдөр

Дугаар ХЭГ/257

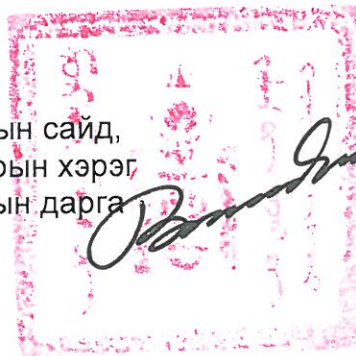
Улаанбаатар-12
Утас: 260817
Факс: 976-11-310011

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
М.ЭНХБОЛД ТАНАА

Ерөнхий сайдын мэдээллийн тухай

Монгол Улсын Ерөнхий сайд У.Хүрэлсүх Улсын Их Хурлын 2018 оны 5 дугаар сарын 4-ний өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанд Монгол Улсын усны нөөц, ус ашиглалтын өнөөгийн байдал, тулгамдаж байгаа асуудал, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар мэдээлэл хийх болсныг Танд үүгээр уламжилж байна.

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын хэрэг
эрхлэх газрын дарга

Г.ЗАНДАНШАТАР

004900

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД У.ХҮРЭЛСҮХИЙН МОНГОЛ УЛСЫН УСНЫ НӨӨЦ, УС АШИГЛАЛТЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ, ТУЛГАМДАЖ БАЙГАА АСУУДАЛ, ЦААШИД АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААР УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ЧУУЛГАНЫ НЭГДСЭН ХУРАЛДААНД ХИЙХ МЭДЭЭЛЭЛ

НЭГ. Усны талаарх бодлогын баримт бичиг

Өнөөгийн байдлаар Монгол Улсад “Ус” үндэсний хөтөлбөр (анх Засгийн газраас 1999 онд, дараа нь Улсын Их Хурлын 2010 оны 24 дүгээр тогтоол), “Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал” (Улсын Их Хурлын 2010 оны 48 дугаар тогтоол), “Төрөөс экологийн талаар баримтлах бодлого” (Улсын Их Хурлын 1997 оны 106 дугаар тогтоол), “Ногоон хөгжлийн бодлого” (Улсын Их Хурлын 2014 оны 43 дугаар тогтоол), “Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” (Улсын Их Хурлын 2016 оны 19 дүгээр тогтоол), “Улсын усны нөөцийн нэгдсэн менежментийн төлөвлөгөө” (Засгийн газрын 2013 оны 389 дүгээр тогтоол) зэрэг бодлогын баримт бичгүүдийг батлан хэрэгжүүлж байна.

Эдгээр бодлогын баримт бичгүүдэд гадаргын усыг хуримтлуулах, урсацын тохируулга хийх, шилжүүлэн ашиглах талаар тодорхой заалтууд тусгагдсан байдаг. Тухайлбал,

- “Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал”-ын 3.5.1.7-д “Гадаргын усны ашиглалтыг сайжруулах үүднээс томоохон гол, мөрөнд урсацын тохируулга хийж, бороо, цас, мөсний усыг хуримтлуулж нөөцлөх усан санг ууршил багатай, эрчим хүчний нөөц ихтэй бүс нутагт байгуулж, говь, тал хээрийн ууршил ихтэй бүсэд усыг нөөцлөх, дамжуулах далд систем барьж байгуулна”;
- “Ус” үндэсний хөтөлбөрийн 3.3.2-т “Орхон, Сэлэнгэ, Хэрлэн, Туул, Ховд, Булган, Халх, Онон, Эг, Хархираа, Түргэн, Шишхэд, Ерөө, Хараа, Тамир, Богдын голууд дээр урсацын тохируулга хийх, усан сан байгуулах, шилжүүлэн ашиглах боломжийн талаар судалгааг хийж, боломжтой газруудад зураг төсөл зохиох, барьж байгуулах ажлуудыг эхлүүлэх” гэж заасан.

Мөн “Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030”-д:

- 2.1.4. Эрдэс баялгийн салбар: Зорилт 2. Ил тод, хариуцлагатай олборлох үйлдвэрлэлийг төлөвшүүлж, уул уурхайн салбарын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлнэ. II үе шат (2021-2025): Усан хангамжийн найдвартай эх үүсвэрийн төслүүдийг хэрэгжүүлж, уул уурхайн томоохон төслүүдийн үйлдвэрлэлийн бүрэн хүчин чадлыг эзэмших, III үе шат (2026-2030): Уул уурхайн томоохон төслүүдийн шинэ бүтээн байгуулалтыг эхлүүлж, дэд бүтцийг хөгжүүлэх;
- 2.1.5. Дэд бүтцийн салбар: Зорилт 2. Нийт эрчим хүчинд сэргээгдэх эрчим хүчний эзлэх хувийг нэмэгдүүлж, эрчим хүчний шинэ эх үүсвэрийг ашиглах бэлтгэлийг хангана. Нийт эрчим хүчинд сэргээгдэх эрчим хүчний эзлэх хувийг II үе шат буюу 2021-2025 онд 25 хувьд хүргэх, III үе шат буюу 2026-2030 онд 30 хувьд хүргэхээр заасан.

Түүнчлэн Улсын усны нөөцийн нэгдсэн менежментийн төлөвлөгөө нь Мянганы хөгжлийн зорилтод суурилсан Үндэсний хөгжлийн цогц бодлогын 6 тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд тодорхойлсон зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд Засгийн газарт дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэж байна.

ХОЁР. Усны асуудлаарх олон улсын гэрээ, хэлэлцээр

Хилийн усны хэлэлцээр

Монгол Улсын Засгийн газар “Хилийн усыг хамгаалах, ашиглах тухай” хэлэлцээрийг БНХАУ-ын Засгийн газартай 1994 онд, ОХУ-ын Засгийн газартай 1995 онд байгуулсан. Хэлэлцээрүүдийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий хамтарсан Ажлын хэсгийн монголын талын бүрэлдэхүүнийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Гадаад харилцааны сайдын хамтарсан тушаалаар 2017 оны 7 дугаар сард шинэчлэн баталж, Монгол, Хятадын хилийн усны хамтарсан комиссын Монголын хэсгийг 15 хүний бүрэлдэхүүнтэй, Монгол, Оросын хилийн усны хамтарсан комиссын Монголын хэсгийг 16 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсан.

Улмаар ОХУ-ын Засгийн газартай байгуулсан хэлэлцээрийн хүрээнд Засгийн газрын Бүрэн эрхт төлөөлөгчдийн 13 дугаар хуралдааныг 2017 оны 7 дугаар сард ОХУ-ын Улаан-Үд хотноо, БНХАУ-ын Засгийн газартай байгуулсан хэлэлцээрийн хүрээнд хилийн усны хамтарсан комиссын хамтарсан шинжээчдийн багийн 9 дүгээр хуралдааныг 2017 оны 8 дугаар сард Бээжин хотноо тус тус амжилттай зохион байгуулсан.

Олон улсын гэрээ, хэлэлцээр

“Олон улсын ач холбогдол бүхий ус, намгархаг газар, ялангуяа усны шувууд олноор амьдардаг орчны тухай Конвенц”-д нэгдэн орох тухай хуулийг 1998 онд Улсын Их Хурлаас батлан гаргасан.

Жил бүрийн хавар дээрх конвенцийг олон нийтэд сурталчлан таниулах ажлыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Цэнгэг усны нөөц, байгаль хамгаалах төв хамтран зохион байгуулж байна.

Дэлхийн ус намгархаг газрын өдрийг 2017 онд “Ус, намгархаг газрууд гамшгийн эрсдэлийг бууруулдаг” уриан дор тэмдэглэн өнгөрүүлж, нийт 270 гаруй хүнд мэдээллийг түгээн дэлгэрүүлсэн.

Мөн Дэлхийн усны өдрийг тохиолдуулан 2018 оны 3 дугаар сард усны бодлогын асуудлаар эрдэмтэн, судлаачдыг оролцуулан хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, Монгол орны усны нөөц, ашиглалт, усны бохирдол, усны нөөцийг хамгаалах зэрэг асуудлаар иргэд, олон нийтэд танин мэдүүлэх, сурталчлах ажлыг хийсэн.

ГУРАВ. Усны салбарын өнөөгийн байдал

Усны салбарын чиг үүргийн хуваарилалт

Өнөөгийн байдлаар Монгол Улсын усны бодлогыг хэрэгжүүлэх чиг үүрэг нь нилээд салангид байдалтай, салбарын олон яам, агентлагуудад хуваагдсан байгаа бөгөөд чиг үүргийн хуваарилалтыг дор схемлэн үзүүлэв.

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуульд зааснаар Монгол Улсын Ерөнхий сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, концесс, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн бодлого, ерөнхий чиг үүргийн яамд болох Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд усны нэгдсэн бодлого, усны нөөцийг нэмэгдүүлэх, ашиглалтыг сайжруулах, Гадаад харилцааны яаманд гадаад улс, олон улсын байгууллагатай гэрээ, хэлэлцээр (хилийн усны болон бусад) байгуулах, Сангийн яаманд төсөв, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт хийх, зээл,

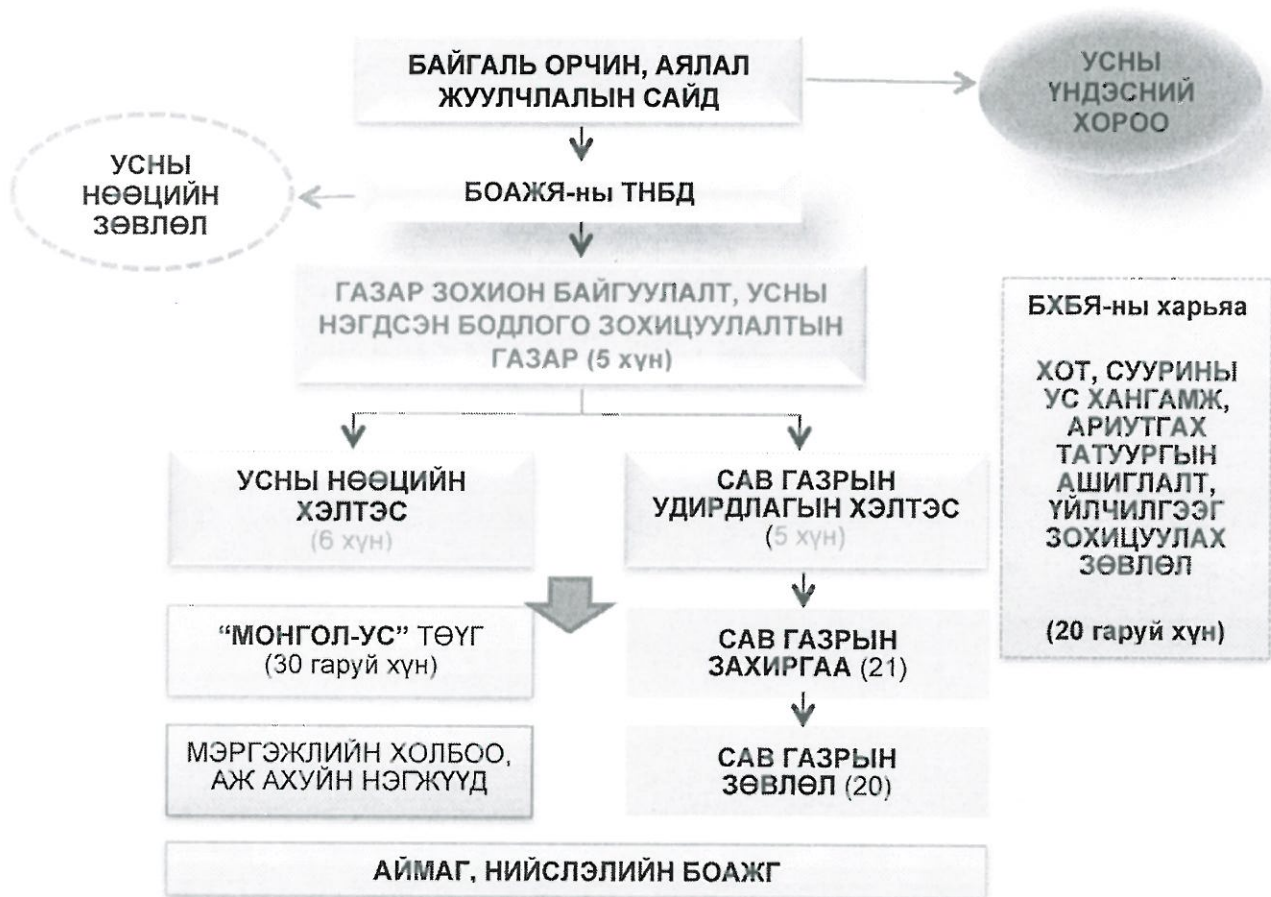
тусламжийн нэгдсэн бодлого, Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд эрх зүйн шинэчлэл хийх асуудал хамаарч байна.

Мөн чиглэлийн яамд болох Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яаманд бэлчээр, тариалангийн усжуулалт, хүнс, хөнгөн үйлдвэрийн ус хангамж, Барилга, хот байгуулалтын яаманд хот, суурин газрын ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээ, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яаманд сургалт, судалгаа, Зам, тээврийн хөгжлийн яаманд усан замын тээвэр, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн ус хангамж, Эрүүл мэндийн яаманд усны чанар, эрүүл ахуй, Эрчим хүчний яаманд сэргээгдэх эрчим хүчийг хөгжүүлэх зэрэг асуудал хамрагдаж байна.

Мөн нутгийн удирдлагын байгууллага, бүх шатны Засаг дарга, Сав газрын захиргаад усны асуудлаар хуулиар заагдсан тодорхой чиг үүргийг гүйцэтгэж байна.

Усны салбарын бүтэц, зохион байгуулалт

Усны салбарын бүтэц, зохион байгуулалтыг дор схемлэн үзүүлэв.

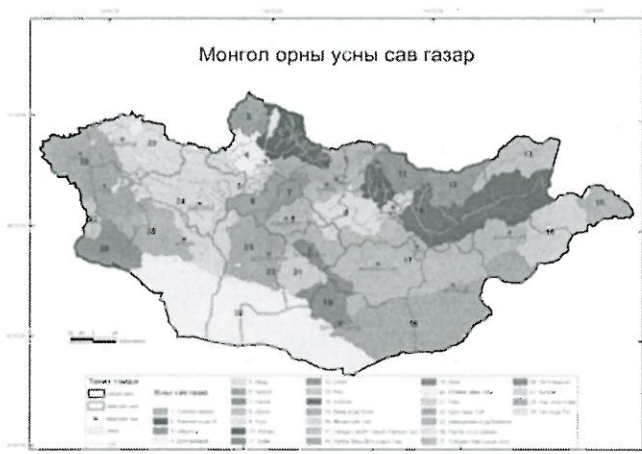
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд усны асуудал хариуцсан бүтцийн нэгж, харин бусад салбарын яамдад тухайн салбарын ус ашиглалтын асуудал хариуцсан 1-3 мэргэжилтэн ажиллаж байна. Мөн орон нутагт Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны харьяа 21 усны сав газрын захиргаа ажиллаж байна.

Усны тухай хуульд сав газрын захиргаадын дэргэд сав газрын усны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд дүгнэлт, зөвлөмж өгөх, хяналт тавих, олон талын оролцоог хангах үүрэг бүхий орон тооны

бус усны сав газрын зөвлөлийг байгуулахаар заасан байдаг. Өнөөгийн байдлаар орон тооны бус усны сав газрын 20 зөвлөл байгуулагдаад байна.

ДӨРӨВ. Усны нөөцийн талаар төрөөс баримталж буй бодлого

Монгол Улсын усны талаар баримталж буй бодлого нь байгалийн зүй тогтолцоонд үндэслэн усны нөөцийг сав газраар нь хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээхэд оршиж байна. Үүнийг Усны тухай хуулийн зорилт болгосон.

Усны тухай хуулийн 10.1.2-д заасны дагуу байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн Монгол Улсын гол, мөрөн, түүний сав газрын хэмжээ байгалийн нөхцөл, урсац бүрэлдэх зүй тогтол, нөөцийн хуваарилалт байгалийн болон засаг захиргааны хил хязгаарыг үндэслэн сав газрыг байгуулж, сав газрын захиргааны бүтэц, зохион байгуулалтыг баталдаг. Энэ хүрээнд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын “Монгол орны Усны сав газрыг байгуулах тухай” 2009 оны 332 дугаар тушаалаар 29 усны сав газрыг байгуулсан.

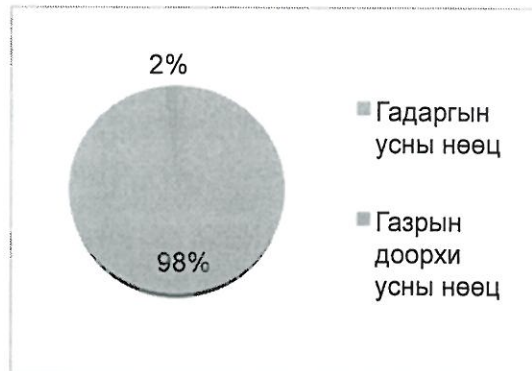
Улмаар 2012-2014 онуудад 29 усны сав газрын захиргаадыг байгуулж, бүтэц, орон тоог баталсан. Харин Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2015 оны А-109 тушаалаар 29 сав газрын захиргааг 26 болгож, мөн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2016 оны А/83 дугаар тушаалаар 26 сав газрын захиргааг 21 болгон цөөрүүлээд байна.

ТАВ. Монгол орны усны нөөц, түүний ашиглалтын талаар

Усны нөөц

Монгол орны нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд олон жилийн дунджаар 608,300 сая м³ усны нөөц бүрэлдэн бий болдог бөгөөд сүүлийн жилүүдэд болж байгаа уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотойгоор мөнх цас, мөсөн голын эзлэх талбай, зузаан нимгэрч 564,800 сая м³ болж багасаад байна. Нийт нөөцийн 34,600 сая м³ нь гол, мөрний, 500,000 сая м³ нь нуурын, 62,900 сая м³ нь (19,400 сая м³ болж буурсан) мөнх цас, мөсөн голын, 10,800 сая м³ нь газрын доорх ус байна.

Төрөл	Нөөцийн хэмжээ (сая м ³ /жил)	Эзлэх хувь
Нуур	500,000	88.6
Гол, мөрөн	34,600	6.1
Мөнх цас, мөсөн гол	19,400	3.4
Газрын доорх ус	10,800	1.9
НИЙТ	564,800	100.0

Гадаргын болон газрын доорх усны нөөцийн 70 орчим хувь нь Алтай, Хангай, Хэнтийн нуруу, Хөвсгөлийн уулс, Их Хянганы нуруу зэрэг өндөр уулын бүсэд буюу нийт нутаг дэвсгэрийн 30 орчим хувийг эзлэх талбайд бүрэлдэн бий болдог. Гадаргын усны нөөцийн ихэнх хэсэг нь хөрш орнуудад цутгадаг.

Усны нөөцийн ашиглалт

Манай орны усны хэрэглээ-ашиглалт жилдээ дунджаар 500 гаруй сая м³ орчим байна. Усны хэрэглээ-ашиглалт хүн ам, эдийн засгийн өсөлтөөс хамаарч улам бүр нэмэгдэх хандлагатай байна.

Өнөөгийн байдлаар хүн ам, нийгэм-эдийн засгийн салбаруудын усны хэрэглээ-ашиглалтын 80 гаруй хувийг газрын доорх усаар, 20 хүрэхгүй хувийг гадаргын усаар хангаж байна.

Салбар тус бүрээр 2015 оны байдлаарх усны хэрэглээ-ашиглалтыг дундажлан авч үзвэл жилдээ хүн амын унд, ахуйд 74.9 сая м³, хөдөө аж ахуйд 264.7 сая м³, уул уурхайд 81.1 сая м³, үйлдвэр, барилгад 8.9 сая м³, цахилгаан станцуудад 44.7 сая м³, нийгэм, нийтийн үйлчилгээнд 20.0 сая м³, аялал жуулчлалд 1.4 сая м³, зам, тээвэрт 3.6 сая м³ ус ашигладаг. Цаашид шинээр орон сууц, үйлдвэр байгуулах, амьдралын орчин нөхцөлөө сайжруулах, жижиг, дунд бизнес хөгжихтэй уялдан усны хэрэглээ-ашиглалт өссөөр байх болно.

Дэлхийн хэмжээнд нэг хүний хоногийн усны хэрэглээ 100-105 л байдаг бөгөөд манай улсын орон сууцанд амьдардаг нэг хүний хоногийн усны дундаж хэрэглээ дэлхийн хөгжингүй орны нэг хүний хоногийн хэрэглээнээс даруй 1.5-2.0 дахин их (160-200 л) байгаа бол гэр хорооллын хэрэглэгчид дэлхийн дундаж түвшнээс 5-10 дахин бага (8-10 л) ус хэрэглэж байна.

ЗУРГАА. Гадаргын усыг алсын зайд шилжүүлэн ашиглах талаар

Орхон гол дээр урсацын тохируулга хийх “Орхон-Говь” төсөл

Уг төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэл (ТЭЗҮ) боловсруулах, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэх ажлыг 2011 оноос Дэлхийн банкны хөнгөлөлттэй зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй “Уул уурхайн дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалтыг дэмжих төсөл”-ийн санхүүжилтээр хийж эхэлсэн.

“Хилийн усыг хамгаалах, ашиглах тухай” Монгол Улс, ОХУ-ын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх Бүрэн эрхт төлөөлөгчдийн ээлжит XII зөвлөгөөний протокол, Монгол Улсад хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй зарим усан цахилгаан станц, усны барилга байгууламжийн төслүүдийн талаар Оросын талд мэдээлэл өгөх тухай 2016 оны хамтарсан ажлын хэсгийн уулзалтын протоколын дагуу Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2017 оны А-91 болон А-131 дүгээр тушаалаар ажлын хэсгийг байгуулсан.

Тус ажлын хэсэг 2017 оны 3 дугаар сарын 20-31-ний өдрүүдэд ОХУ-ын Бүгд Найрамдах Буриад Улсын 10 хотын 1000 гаруй ард иргэдэд, 2017 оны 5 дугаар сарын 15-19-ний өдрүүдэд ОХУ-ын Эрхүү хот, 3 мужийн 300 гаруй ард иргэдэд Орхон, Шүрэнгийн усан цахилгаан станц төслийн байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээний төслийг танилцуулан санал авч, ажлын даалгаврыг шинэчлэн боловсруулсан.

Энэхүү хэлэлцүүлэг нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр барихаар төлөвлөж буй усны томоохон барилга байгууламжийн байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн асуудлаар гадаад орны нутаг дэвсгэрт зохион байгуулсан анхны хэлэлцүүлэг болсон.

Хэлэлцүүлгийг ОХУ-ын хууль тогтоомж, Дэлхийн банкны бодлогын шаардлагад нийцсэн “Хүлээн зөвшөөрөгдөхүйц хэлэлцүүлэг болсон” гэж оролцогч талууд хүлээн зөвшөөрч батлан, протокол үйлдэн баталгаажуулсан. Хэлэлцүүлгийн үр дүнд Орхон, Шүрэнгийн усан цахилгаан станц төслийн Бүс нутгийн байгаль орчны үнэлгээний судалгааны ажлыг эхлүүлэх шийдвэр гарсан.

ОХУ-ын Засгийн газартай байгуулсан “Хилийн усыг хамгаалах, ашиглах тухай” хэлэлцээрийн Засгийн газрын Бүрэн эрхт төлөөлөгчдийн 13 дугаар хуралдаанаар Сэлэнгэ мөрний ус хурах талбайд Монгол Улсын барихаар төлөвлөж буй усны барилга байгууламжтай холбоотой асуудлыг цогцоор нь авч үзэх эрдэмтдийн хамтарсан ажлын хэсгийн анхдугаар хуралдааныг зохион байгуулахаар тохиролцож, улмаар уг хуралдааныг 2017 оны 10 дугаар сард амжилттай зохион байгуулсан.

Монгол, ОХУ-ын Засгийн газрын хоорондын комиссын 20 дугаар хуралдаанаас гарсан шийдвэрийн дагуу Монгол Улсын Засгийн газрын захиалгаар Дэлхийн банкны санхүүжилтээр хэрэгжүүлэх Шүрэнгийн усан цахилгаан станц төсөл болон Орхон гол дээр урсацын тохируулга бүхий ус хуримтлуулах сан байгуулах төслүүдийн хүрээнд Сэлэнгэ мөрөн, Байгаль нуурын сав газрын бүс нутгийн байгаль орчны үнэлгээний ажлын даалгаврын төслийг хэлэлцэх дэд ажлын хэсгийн уулзалт Эрхүү хотноо 2018 оны 4 дүгээр сард болж, зарчмын хувьд ажлын даалгаврыг богино хугацаанд батлахаар тохиролцоод байна.

Хэрлэн гол дээр урсацын тохируулга хийх төсөл

Зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэр байгуулах ажлыг эрчимжүүлэх хүрээнд Өмнийн говьд шинээр баригдах Оюутолгойн баяжуулах үйлдвэр, Тавантолгойн нүүрс угаах үйлдвэр, Тавантолгойн цахилгаан станц болон Зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэрийн усан хангамжийн асуудлыг шийдвэрлэх арга зам (“Орхон говь”, “Хэрлэн говь”, “Онги говь” зэрэг төсөл)-ын боломжит хувилбарыг эрдэмтэд, судлаачдын оролцоотой судлахаар шийдвэрлэсэн.

Энэ хүрээнд “Хэрлэн гол дээр урсацын тохируулга хийх төслийн тухай” Засгийн газрын 2017 оны 232 дугаар тогтоолыг гаргаж, өмнийн говьд байгуулагдах томоохон бүтээн байгуулалт, үйлдвэрлэл, дэд бүтцийн болон бусад төслүүдийн усан хангамжийн асуудлыг шийдвэрлэх “Хэрлэн гол дээр урсацын тохируулга хийх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах ТЭЗҮ, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээг хийлгэх ажлыг шуурхай зохион байгуулахаар шийдвэрлэсэн.

Уг төслийн ТЭЗҮ боловсруулах, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг хийлгэх санхүүжилтийн асуудлыг БНХАУ-ын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжид хамруулахаар төлөвлөн ажиллаж байна.

БНХАУ-ын нийслэл Бээжин хотноо 2017 оны 8 дугаар сарын 20-22-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан Монгол Улс, БНХАУ-ын Засгийн газар хоорондын Хилийн усны хамтарсан комиссын хамтарсан шинжээчдийн багийн 9 дүгээр

хуралдааны үеэр Хэрлэн голыг хамгаалах болон усны нөөцийг ашиглах тухай төсөл, хамтарсан судалгаа хийх зэрэг сэдвүүдээр ярилцаж протокол үйлдсэн.

ДОЛОО. Цаашид шийдвэрлэх шаардлагатай зарим асуудлын талаар

Усны бодлогын талаар төрөөс баримтлах бодлого, зорилтыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд тулгамдаж байгаа дараах асуудлуудыг шийдвэрлэхээр зорьж байна. Үүнд:

- Гадаргын усыг хуримтлуулан усны нөөцийг нэмэгдүүлэх;
- Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль болон түүнийг дагалдан гарах журмыг яаралтай батлуулж, мөрдүүлэх;
- Орхон гол, Туул гол болон бусад голуудын бохирдолтой холбоотой цаг хугацаа, хөрөнгө санхүүгийн асуудлуудыг шийдвэрлэх;
- Цэвэрлэх байгууламжуудын үйл ажиллагааны доголдлыг арилгаж, шинэчлэх;
- Хөтөлбөр, төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгө санхүүгийн асуудлыг шийдвэрлэх.

Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдал, хүн амын өсөлт, эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг хангах, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицохын тулд ус хангамжийг сайжруулах, усны нөөцийг нэмэгдүүлэх зорилгоор дараах арга хэмжээг авах шаардлагатай гэж Монгол Улсын Засгийн газар үзэж, ирэх жилүүдийн төсөв, үндсэн чиглэлд тусган хэрэгжүүлэхээр ажиллаж байна. Үүнд:

- “Ус” үндэсний хөтөлбөр, Улс орны болон сав газруудын усны нөөцийн нэгдсэн менежментийн төлөвлөгөө, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой хөрөнгө санхүүгийн асуудлыг шийдвэрлэх;
- Гадаргын усыг хуримтлуулан, усны нөөцийг нэмэгдүүлэх, Эг, Орхон, Шүрэн, Туул голууд дээр усан цогцолбор байгуулах ажлыг шийдвэрлэх арга зам, гарцыг олох;
- Хэрлэн гол дээр урсацын тохируулга хийж, экологийн урсацыг тогтмол найдвартай хангахын зэрэгцээ зохистой хэмжээг шилжүүлэн ашиглахад шаардлагатай хөрөнгийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэх;
- Уул уурхай, хүнд үйлдвэр, түүнийг дагалдан бий болох суурин газруудын ус хангамжид гадаргын усыг ашиглан, урт хугацаанд нөхөн сэргэх газрын доорх усаа хойч үедээ нөөцлөн үлдээх бодлогыг хэрэгжүүлж эхлэх;
- Улаанбаатар хотын усан хангамжийг газрын доорх болон гадаргын усаар хосолмол байдлаар хангаж эхлэх, хот суурингийн цэвэрлэх байгууламжуудыг шинээр барих, өргөтгөх, шинэчлэх;
- Эдийн засгийн салбаруудын тогтвортой өсөлтийг хангахад шаардлагатай усны нөөцийг нэмэгдүүлэх хүрээнд хайгуул, судалгааны ажлыг эрчимжүүлж, зохистой ашиглахад чиглэгдсэн усны аж ахуйг хөгжүүлэх;
- Мэргэжлийн боловсон хүчнийг бэлтгэх, давтан сургах, усны салбарт шинэ бүтээн байгуулалтуудыг санаачилж хэрэгжүүлэх;
- Усны бодлогыг улс орны хэмжээнд нэгдсэн бодлогоор удирдан, хэрэгжүүлэх усны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагыг сэргээн байгуулах асуудлыг судлан үзэж шийдвэрлэх.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР